

βίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, καθὼς καὶ τοῦ σχεδίου αὐτοῦ» καὶ ὅπως διατάξῃ «νά μᾶς ἐπιστραφῶσι ταῦτα διὰ νά ἐνεργήσωμεν τά περαιτέρω»⁴⁷.

Εἰς τό ἔγγραφον τοῦτο τοῦ Γραμματέως τῆς Δικαιοσύνης εἶναι συνημμένον καὶ τό εἰς τήν ἐλληνικήν κείμενον τῆς κατά τήν 23ην Φεβρουαρίου/7ην Μαρτίου 1835 ἀπευθυνθείσης πρὸς αὐτόν, μνημονευθείσης δέ ἤδη ἐγκριτικῆς Διαταγῆς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀντιβασιλείας. Τό κείμενον τοῦτο ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ὅθων
ἐλέω Θεοῦ
Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος

Ἀποστέλλεται εἰς τήν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείαν τό σχέδιον τοῦ κατά τήν ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου/3 Μαρτίου τρ. ἔτους ἀναφορὰν μεταρρυθμισθέντος Νόμου, καὶ ἤδη ἐγκρινομένου παρ' Ἡμῶν, περί τοῦ κύρους τῆς Ἐξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, διὰ νά τόν δημοσιεύσῃ καὶ ἐκτελέσῃ, ἀφοῦ προηγουμένως προσυπογραφῇ παρ' ὅλων τῶν Γραμματέων⁴⁸.

Κατά ταῦτα ὁ περί τοῦ προσωρινῶς ἐφαρμοστέου ἀστικοῦ δικαίου νόμος ἐνεκρίθη μὲν κατά τήν 23ην Φεβρουαρίου/7ην Μαρτίου, προσυπεγράφη ὅμως ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν τό ἐνωρίτερον κατά τήν 26ην Φεβρουαρίου/10ην Μαρτίου, καθ' ἣν παρελήφθη ὑπὸ τῆς Γραμματείας τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τό πρὸς τόν προεδρεύοντα αὐτοῦ ἔγγραφον τοῦ Γραμματέως τῆς Δικαιοσύνης (καὶ ὅχι κατά τήν 21ην Φεβρουαρίου/5ην Μαρτίου 1835).

Τό κατά τήν 23ην Φεβρουαρίου/7ην Μαρτίου 1835 ἐκδοθέν ὑπ' ἀριθμ. 22357 νομοδέτημα ἐδημοσιεύθη κατά τήν 7ην/19ην Μαρτίου 1835 εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, τρίτον κατά σειράν τῶν δημοσιευομένων εἰς τό συγκεκριμένον φύλλον αὐτῆς νομοδετημάτων, ὡς ἀκολουθῶς:

VERORDNUNG Das Gesetzbuch des Armenopulos betr.

Otto
von Gottes Gnaden
Koenig von Griechenland

Auf den Antrag Unseres Staatssekretariats der Justiz und nach

47. Ἀναφορά τοῦ Γραμματέως τῆς Δικαιοσύνης πρὸς τόν διευθύνοντα τὰς συνεδριάσεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Γραμματέα τῶν Ἑσωτερικῶν, ὑπ' ἀριθμ. 1062 τῆς 26ης Φεβρουαρίου 1835, μετὰ συνημμένου κειμένου τῆς ἐγκριτικῆς Διαταγῆς, Γ.Α.Κ., Ὅθων. Ἀρχεῖον, Ὑπ. Συμβούλιον, Φ. II. Τό ἔγγραφον τοῦτο παρελήφθη ὑπὸ τῆς Γραμματείας τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου αὐθημερόν (ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 58), ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἐπ' αὐτοῦ σημειώσεως.

48. Αὐτόθι.

Vernehmung Unseres Ministerrathes haben Wir beschlossen und verordnen, wie folgt:

I

Die bürgerlichen Geseze der byzantinischen Kaiser, welche in der Hexabiblos des Armenopulos enthalten sind, sollen gelten, bis das bürgerliche Gesezbuch, dessen Abfassung Wir bereits angeordnet haben, publicirt wird.

Jedoch haben Gewohnheitsrechte, welche langjähriger und ununterbrochener Gebrauch oder richterliche Entschliessungen geheiligt haben, da wo sie vorkommen, den Vorzug.

II

Unser Staatssekretär der Justiz ist mit der Bekanntmachung und dem Vollzuge des vorliegenden Gesezes, welches durch das allgemeine Regierungsblatt zu verkünden ist, beauftragt.

Athen, den 23. Februar (7. März) 1835.

Im Namen des Koenigs

Die Regentschaft

Graf von Armansperg Prdt., v. Kobell, v. Heideck

Die Staatssekretäre:

J. Kolletis, G. Praides, N.G. Theocharis, J. Rizo, v. Lesuire⁴⁹

49. Έφημερίς της Κυβερνήσεως, φ. 7 (7/19 Μαρτ. 1835), σελ. 52. Κατηργήθη από της 23ης Φεβρουαρίου 1946 βάσει του άρθρου 5 του Αναγκ. Νόμου υπ' αριθμ. 2783 της 30ης Ιανουαρίου 1941, Εισαγωγικός Νόμος του Αστικού Κώδικος, εν συσχετίσει προς τό Νομ. Διάταγμα της 7ης Μαΐου 1946, Περί αποκαταστάσεως του Αστικού Κώδικος καί του Εισαγωγικού αυτού Νόμου (Έφημερίς της Κυβερνήσεως, τευχ. Α', φ. 151 (10 Μαΐου 1946), σελ. 759-761, ένθα καί ή Αιτιολογική Έκθεσις). Άς σημειωθῇ παρεμπιπτόντως ὅτι ὁ Αστικός Κώδιξ τοῦ 1940 ἴσχυσεν ἀπό τοῦ δέρου τοῦ 1941 εἰς τό ἐξωτερικόν, ὡς εἰς τά Μικτά Δικαστήρια της Αἰγύπτου. Τό ἑλληνικόν κείμενον τοῦ Νομ. Διατάγματος της 23ης Φεβρουαρίου/7ης Μαρτίου 1835 δέν ἀποδίδει κατ' ἀπόλυτον ἀκρίβειαν τό γερμανικόν πρωτότυπον, ἐδημοσιεύθη ὅμως ὡς προετάθη ὑπό της Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς καί ἐνεκρίθη ὑπό τοῦ Συμβουλίου της Ἀντιβασιλείας. «Πιστήν καί ὀρθήν» μετάφρασιν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ βλ. ἐν Χρ. Π. Πράτσια, Προϊστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Αστικοῦ Κώδικος (1821-1941), Ἐν Ἀθήναις 1943, σελ. 81-82. Κατά τόν Χρ. Π. Πράτσιαν ή σύνταξις τοῦ γερμανικοῦ κειμένου τοῦ νόμου συνετελέσθη ὑπό τοῦ Κ. Δ. Σχινᾶ καί δῆ καί ἐσφαλμένως ἐν σχέσει πρὸς τό ἀντίστοιχον ἑλληνικόν. Πρὸς τήν ἔποψιν τοῦ Χ. Π. Πράτσια, καθ' ἣν ή ὀρθή ἔννοια τοῦ νόμου ὡς πρὸς τά ἔδιμα περιελάμβανε καί τά μετά τό 1835 ἀναπτυσσόμενα, δέν συμφωνοῦμεν, διότι καί ὡς μεταβατικός ἀκόμη ὁ νόμος ἐκεῖνος ἐπεδίωκεν ἐνότητα δικαίου ὡς στοιχεῖον της γενικωτέρας ἐθνικῆς ἐνότητος, σκοπόν καί ἐλατήριον ἄλλωστε πάσης κωδικοποιητικῆς ἐργασίας. Σημειωτέον ὅτι μεταξύ της 25ης Ιανουαρίου/6ης Φεβρουαρίου 1835, ἡμέρας ἐνάρξεως λειτουργίας τῶν Δικαστηρίων, καί της 7ης/19ης Μαρτίου 1835, καθ' ἣν ἐδη-

καί κατά τήν ἐπίσημον μετάφρασιν αὐτοῦ εἰς τήν ἐλληνικήν, κατά τό σύνολον τοῦ κειμένου τοῦ νομοθετήματος (περιεχόμενον καί ὑπογραφαί), προτασσομένην ὅμως εἰς τό αὐτό φύλλον διά λόγους πολιτικούς:

ΔΙΑΤΑΓΜΑ
Περί Πολιτικοῦ Νόμου
Ὁδων
ἐλέω Θεοῦ
Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος

Ἐπὶ τῇ προτάσει τῆς Ἡμετέρας ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας, ἀκούσαντες τήν γνώμην τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καί διατάττομεν τά ἑφεξῆς:

Ἄρθρ. 1

Οἱ Πολιτικοὶ Νόμοι τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, οἱ περιεχόμενοι εἰς τήν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, θέλουν ἰσχύει μεχρισοῦ δημοσιευθῇ ὁ Πολιτικός Κώδῃξ, τοῦ ὁποίου τήν σύνταξιν διετάξαμεν.

Τά ἔθιμα ὅμως, ὅσα πολυχρόνιος καί ἀδιάκοπος συνήθεια ἢ ἀποφάσεις δικαστικά καθιέρωσαν, ὑπερισχύουν ὅπου ἐπεκράτησαν.

Ἄρθρ. 2

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεὺς διατάττεται τήν δημοσίευσιν καί ἐκτέλεσιν τοῦ Νόμου τούτου, ὅστις θέλει γνωστοποιηθῇ καί διά τῆς Ἐφημερ.<ίδος> τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις, τήν 23 Φεβρουαρ. (7 Μαρτ.) 1835

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Ἀντιβασιλεία

Ὁ Κόμης Ἀρμανσπεργ Πρόεδρος, Κόβελ, Ἔιδεκ

Οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας

Ἰ. Κωλέττης, Ν. Γ. Θεοχάρης, Λεσουῖρος,

Ἰ. Ρίζος, Γ. Πραιῖδης

μοσιεύθη εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τό περί τοῦ ἐφαρμοστέου ἀστικοῦ δικαίου Νομοθ. Διάταγμα, τό ὁποῖον εἶχεν ἤδη γνωστοποιηθῇ διά μονοφύλλων (βλ. Ἱστορική καί Ἐθνολογική Ἑταιρεία τῆς Ἑλλάδος, Ἱστορ. Ἀρχεῖον, Μονόφυλλα Ὁδωνικά), ἐδημοσιεύθησαν καί ἕτερα διατάγματα ὁργανωτικῆς φύσεως τῶν νέων δικαστηρίων. Ἡ πρώτη πολιτική ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐδημοσιεύθη μόλις κατά τήν 18ην/30ήν Ἀπριλίου 1835. Δι' εἰδικῆς ἐγκυκλίου τῆς Γραμματείας τῆς Δικαιοσύνης (ὑπ' ἀριθμ. 1062/1156 τῆς 28ης Φεβρουαρίου/12ης Μαρτίου 1835) τό Νομοθ. Διάταγμα ἐκοινοποιήθη πρὸς ἐκτέλεσιν εἰς τοὺς νομάρχας, τοὺς εἰσαγγελεῖς Ἐφετῶν καί τοὺς εἰρηνοδίκας τοῦ κράτους. βλ. Γ.Α.Κ., Ἀταξινόμητα, Πρωτόκολλον τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας, Ἔτος 1835, ἀπὸ ἀριθμ. 1 ἕως 2403, Ἐγγραφή ὑπ' ἀριθμ. 1062.

Ὁ προσδιορισμός τοῦ προσωρινῶς ἐφαρμοστέου Ἀστικοῦ Δικαίου συνετελέσθη κατὰ τρόπον οὐσιαστικῶς βεβιασμένον καί μέ τήν πρόδесιν βραχείας ἰσχύος τοῦ μεταβατικοῦ, ὡς προεβλέπετο, Νομοθετικοῦ Διατάγματος. Αἱ ρυθμίσεις ἀπέβλεπον εἰς περιορισμένον χρόνον ἰσχύος, καθὼς ἀνεμένετο ὅτι ταχέως δά ὠλοκληροῦτο καί δά ἐξεδίδετο νέος Ἀστικός Νόμος στηριζόμενος εἰς τόν Γαλλικόν Ἀστικόν Κώδικα, μετά τῶν ἀναγκαίων προσαρμογῶν εἰς τά παρ' ἡμῖν ἰσχύοντα, κυρίως ὡς πρὸς τό οἰκογενειακόν καί κληρονομικόν δίκαιον. Οὐδεὶς ἠδύνατο ποτέ νά φαντασθῇ ὅτι αἱ ρυθμίσεις τοῦ 1835 δά κατηργοῦντο τελικῶς μόλις κατὰ τό 1941/1946.

Ἀμέσως μετά τόν καθορισμόν τοῦ προσωρινῶς ἐφαρμοστέου Ἀστικοῦ Δικαίου, δηλαδή ὄχι τῆς *Ἐξαβίβλου* ὡς Κώδικος Νόμων, ὡς ἀρχικῶς προετίνετο, ἀλλά τῶν ἐν αὐτῇ περιεχομένων πολιτικῶν νόμων τῶν «*Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων*», κατὰ συνέχειαν πάντοτε τῆς διατετυπωμένης ἀπό τοῦ 1822 ἐθνικῆς πολιτικῆς βουλήσεως, ἐξεδόθη, μετ' ἐγκριδεῖσαν ὑπό τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀντιβασιλείας εἰσήγησιν τοῦ Γραμματέως τῆς Δικαιοσύνης Γ. Πραΐδου, τό πρωτότυπον κείμενον τῆς *Ἐξαβίβλου* κατὰ τήν ὑπό τοῦ W. O. Reitz γενομένην τῷ 1780 ἐν Χάγῃ ἐκδοσιν⁵⁰.

50. Τήν ἐπὶ τοῦ θέματος Ἀναφοράν τοῦ Γραμματέως τῆς Δικαιοσύνης πρὸς τό Συμβούλιον τῆς Ἀντιβασιλείας, ὑπ' ἀριθμ. 1206 τῆς 4ης/16ης Μαρτίου 1835, ὡς καί τήν ἐπισημειωματικῶς παρασχεθεῖσαν Βασ. Ἐγκρισιν ταύτης, ὑπ' ἀριθμ. 22825 τῆς 8ης/20ης Μαρτίου 1835, βλ. ἐν Γ.Α.Κ., *Ὁδων. Ἀρχεῖον, Ὑπ. Δικαιοσύνης*, Φ. 4. Περὶ τῆς συμπληρωματικῶς καταβληθείσης εἰς τόν ἀναλαβόντα τήν ἐκτύπωσιν ἐκδότην Ἀνδρέαν Κορομηλᾶν ἀμοιβῆς βλ. τήν σχετικὴν Ἀναφοράν τοῦ Γραμματέως τῆς Δικαιοσύνης πρὸς τόν Βασιλέα, ὑπ' ἀριθμ. 15930 τῆς 29ης Μαρτίου/10ης Ἀπριλίου 1837 καί τήν παρασχεθεῖσαν Βασ. Ἐγκρισιν ταύτης, ὑπὸ χρονολογίαν 14/26 Ἀπριλίου 1837, ἐν Γ.Α.Κ., *Ὁδων. Ἀρχεῖον, Ὑπ. Συμβούλιον*, Φ. 38. Περὶ τῆς ἐν λόγῳ ἀνατυπώσεως τοῦ πρωτοτύπου κειμένου τῆς *Ἐξαβίβλου* τοῦ Ἀρμενοπούλου, ὑπὸ τόν τίτλον: *Πρόχειρον Νόμων, τό λεγόμενον Ἐξάβιβλος, συναδραιοσθέν πάντοθεν κατ' ἐκλογὴν καί κατ' ἐπιτομήν οὕτω συντεθέν παρά τοῦ πανσεβάστου νομοφύλακος καί κριτοῦ Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνου τοῦ Ἀρμενοπούλου*, ἐκ τῆς Τυπογραφίας Ἀνδρέου Κορομηλᾶ, κατὰ τήν ὁδόν Ἑρμοῦ ἀριθ. 209, 1835, 8^ο, Ἐν Ἀθήναις 1835, συντελεσθείσης φροντίδι τῶν Κ. Προβελεγγίου καί Δ. Ραζῆ, βλ. ἐν Ἰ. Τ. Βισβίτζη, «Ἡ Ἐξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου καί ἡ τῶν Ἀθηνῶν ἐκδοσίς της τῷ 1835», *Ἐπιστημ. Ἐπετηρίς Σχολῆς Νομικῶν καί Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν*, τόμ. ΣΤ': *Τόμος Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου ἐπὶ τῇ ἑξακοσιετηρίδι τῆς Ἐξαβίβλου αὐτοῦ, 1345-1945*, Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1952, σελ. 163-172 (τό Τυπογραφεῖον τοῦ Ἀνδρέου Κορομηλᾶ κατελάμβανε τό βόρειον τμήμα τοῦ οἰκοδομ. τετραγώνου Πλ. Συντάγματος, Ἑρμοῦ, Νίκης, Μητροπόλεως, ἔνθα σήμερον τό Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν καί Οἰκονομίας. Τό οἶκημα ἐσφύζετο μέχρι πρό ἐτῶν). Περὶ τοῦ Κ. Ἀρμενοπούλου καί τοῦ ἔργου του βλ. Ν. Ἰ. Πανταζοπούλου, «Κωνσταντῖνος Ἀρμενόπουλος. Νομοφύλαξ καί Κριτής Θεσσαλονίκης», *Ἐνθ' ἄνωτ.*, σελ. 477-528, Κ. Δ. Τριανταφυλλοπούλου, *Ἡ Ἐξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου καί ἡ νομικὴ σκέψις ἐν Θεσσαλονίκῃ κατὰ τόν δέκατον τέταρτον αἰῶνα*, Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1960. Βλ. ἐπίσης

ἐν Πιάδα συγκεντρωθέντες ἐν Ἐθνικῇ Συνελεύσει πληρεξούσιοι τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ὑπέγραφον τό *Προσωρινόν Πολίτευμα* τῆς Ἑλλάδος, ἐδεώρουν καί ἐπεδύμουν προφανῶς ὅπως τά ἄρθρα τούτου τεθοῦν ἀμέσως εἰς πλήρη ἰσχύν. Ὑπ' αὐτήν τήν ἔννοιαν ἐδόθη καί ἡ πρὸς τό Ἐκτελεστικόν Σῶμα ἐντολή ὅπως «διορίσῃ ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα καί σοφώτερα μέλη τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων ἡ ἀρετὴ νά ᾖ εἰς ἐγνωσμένην, διὰ νά συνδέσῃ κώδικας νόμων πολιτικῶν, ἐγκληματικῶν καί ἐμπορικῶν» (ἄρθρ. 7γ'). Οἱ ἐν λόγῳ κώδικες ἔδει νά ψηφισθοῦν ὑπὸ τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος καί νά ἐπικυρωθοῦν ὑπὸ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος ὥστε νά ἐφαρμοσθοῦν εἰς τό νεαρόν ἐνιαῖον καί ἀνεξάρτητον κράτος. Καί διὰ νά μή ὑπάρξῃ ἀρνησιδικία εἰς τό μεσολαβοῦν διάστημα, ὠρίσθη ὅτι «Ἄχρι τῆς κοινοποιήσεως τῶν εἰρημένων Κωδίκων, αἱ πολιτικαὶ καί ἐγκληματικαὶ διαδικασίαι βάσιν ἔχουσι τοὺς νόμους τῶν ἀειμνήστων Χριστιανῶν ἡμῶν Αὐτοκρατόρων καί τοὺς παρά τοῦ Βουλευτικοῦ καί Ἐκτελεστικοῦ Σώματος ἐκδιδομένους νόμους» (ἄρθρ. 7η'). Ἐπομένως ἐνεκαινιάσθη προσωρινόν μεταβατικόν καθεστώς διὰ τὴν Μεγάλην Νομοθεσίαν μέ δισκελῇ διαδικασίαν κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ: ἀφ' ἐνός μὲν ἐπιδίωξιν συντάξεως νέων καί συγχρόνων νομικῶν κωδίκων, ἀφ' ἑτέρου δέ ἐφαρμογὴν προσωρινῶς τοῦ Δικαίου τῶν «ἀειμνήστων Χριστιανῶν ἡμῶν Αὐτοκρατόρων».

Αἱ δειναὶ πολεμικαὶ συγκυρίαι καί αἱ πολιτικαὶ ἐμφύλιοι συγκρούσεις κατέστησαν ἀνέφικτον τὴν ἐφαρμογὴν τῆς πρώτης ἐντολῆς, ὡς ἤδη κατεδείχθη, τελικῶς δέ κατὰ τό 1827, ὅταν συνετάγη καί ἐκυρώθη τό *Πολιτικόν Σύνταγμα* τῆς Ἑλλάδος, τά μέλη τῆς Γ' ἐν Ἐρμιόνη καί Τροιζῆνι Ἐθνικῆς Συνελεύσεως διηυκρίνησαν ὅτι ἡ βούλησις τοῦ Ἔθνους ὡς πρὸς τὴν Μεγάλην Νομοθεσίαν ἦτο ἡ ἑξῆς: «Ἡ Βουλὴ χρεωστεῖ νά φροντίσῃ διὰ νά συνταχθῶσι κώδικες πολιτικός, ἐγκληματικός καί στρατιωτικός (: Στρατιωτικός Ποινικός Κώδιξ), ἔχοντες ἰδιαιτέρως βάσιν τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν» (ἄρθρ. 99). Παραλλήλως παρετάθη ἡ προσωρινὴ ἰσχὺς τῶν «*Βυζαντινῶν Νόμων*» (ἄρθρ. 142), δηλ. τῶν Νόμων τῶν «ἀειμνήστων Χριστιανῶν ἡμῶν Αὐτοκρατόρων».

Αἱ κατὰ ταῦτα ρυθμίσεις τοῦ *Πολιτικοῦ Συντάγματος* τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1827 προσδιώρισαν τὰς γενικὰς κατευθύνσεις ὡς πρὸς τοὺς ἄξονας ἀπονομῆς τοῦ Δικαίου εἰς τὸν τομέα τῆς Πολιτικῆς Δικαιοσύνης καί τῆς κωδικοποιητικῆς ἐργασίας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας. Οὐσιώδης ὅμως ἀλλοίωσις ὡς πρὸς τοὺς ἐφαρμοστέους κανόνας δικαίου ἐπῆλθε διὰ τοῦ Νομοθ. Διατάγματος τῆς 23ης Φεβρουαρίου/7ης Μαρτίου 1835 περί *Πολιτικοῦ Νόμου*, διὰ τοῦ ὁποίου εἰσήχθησαν διὰ πρώτην φοράν ἐπισήμως εἰς τό νομικόν καθεστώς τοῦ Νεοελληνικοῦ Κράτους καί τά ἔδιμα ὡς πηγὴ τοῦ ἐφαρμοστέου δικαίου, ἐνῶ περιωρίσθη ἡ περαιτέρω ἰσχὺς τῶν *Βυζαντινῶν Νόμων*

μόνον εἰς τοὺς μνημονευομένους εἰς τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου, κατὰ παράβασιν τοῦ ἄρθρου 142 τοῦ ἰσχύοντος καί μετὰ τὸ 1833 Συντάγματος τῆς Τροιζήνης. Τό κείμενον τοῦ ἐν λόγῳ Διατάγματος ὑπενθυμίζομεν ὅτι εἶχεν ὡς ἑξῆς:

ΔΙΑΤΑΓΜΑ
Περὶ Πολιτικοῦ Νόμου

Ὅθων
Ἐλέω Θεοῦ
Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος

Ἐπὶ τῇ προτάσει τῆς Ἡμετέρας ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας, ἀκούσαντες τὴν γνώμην τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑφεξῆς:

Ἄρθρ. 1

Οἱ Πολιτικοὶ Νόμοι τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, οἱ περιεχόμενοι εἰς τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, θέλουν ἰσχύει μεχρῖσού δημοσιευθῇ ὁ Πολιτικός Κώδης, τοῦ ὁποίου τὴν σύνταξιν διετάξαμεν.

Τὰ ἔθιμα, ὅμως, ὅσα πολυχρόνιος καὶ ἀδιάκοπος συνήθεια ἢ ἀποφάσεις δικαστικαὶ καθιέρωσαν, ὑπερισχύουν ὅπου ἐπεκράτησαν.

Ἄρθρ. 2

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεὺς διατάττεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ Νόμου τούτου, ὅστις θέλει γνωστοποιηθῇ καὶ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 23 Φεβρουαρίου / 7 Μαρτίου 1835

Ἐν Ὄνόματι τοῦ Βασιλέως
Ἡ Ἀντιβασιλεία

Ὁ Κόμης Ἀρμανσπεργ Πρόεδρος, Κόβελ, Ἔιδεκ

Οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας
Ἰ. Κωλέττης, Ν. Γ. Θεοχάρης, Λεσουῖρος,
Ἰ. Ρίζος, Γ. Πραϊῖδης

Ἐν τῇ παρούσῃ ἐργασίᾳ ἐπεδιώξαμεν νὰ καταδειχθῇ ὅτι ἡ ἐπιλογή τῆς ἀποδοχῆς τοῦ Δικαίου τῶν «ἄειμνήστων Χριστιανῶν ἡμῶν Αὐτοκρατόρων» δέν ἀπετέλεσε πρόχειρον πρᾶξιν ἢ ἀπλῶς πρακτικὴν πρόκρισιν συνεχίσεως εἰς τὸ ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον κράτος τοῦ δικαιοδοτικοῦ καθε-